

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КЗ СОР «Сумський
фаховий медичний коледж»

29.08.2025 № 304

ПОЛОЖЕННЯ

про студентоцентризм в системі забезпечення якості освіти КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»

1. Загальні положення

1.1. Положення про студентоцентризм у системі забезпечення якості освіти КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж» (далі – Положення) є основним нормативним документом, що формує модель розвитку освіти, за якої здобувач освіти з об'єкта перетворюється на суб'єкт освітньої діяльності, тобто на активного учасника освітнього процесу.

1.2. Положення розроблене відповідно до вимог: Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу у КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж», Положення про студентське самоврядування в КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»

2. Основні терміни та їх визначення

2.1. Серед складових нової парадигми фахової передвищої освіти КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж» (далі – Коледж) є студентоцентризм, який проявляється в орієнтуванні на результат навчання. Інтерактивна взаємодія між учасниками освітнього процесу – викладачем і здобувачем освіти, використання нових підходів до навчання, орієнтація на результат, спільна відповідальність за нього – головна ідея студентоцентризму. Такий підхід сприяє розвитку в здобувачів освіти самостійного мислення, спираючись на свої знання з теорії, практики і досвіду, відпрацьовуючи комунікативні та групові навички взаємодії.

2.2. Студентоцентризм – це концентрація зусиль на врахуванні індивідуальних якостей, здатностей до формування індивідуальних освітніх траєкторій та, відповідно, індивідуального профілю компетенцій.

2.3. Студентоцентризм передбачає:

- підвищення компетентності педагогічних працівників, з урахуванням сучасних моделей, механізмів та інструментів забезпечення якості фахової передвищої освіти (на основі вивчення провідного міжнародного та національного досвіду);
- розроблення та реалізації систем забезпечення якості освіти відповідно до

європейських стандартів, їх апробації та вдосконалення задля забезпечення максимальної адаптації до локальних умов;

– проведення відкритого професійного обговорення проблеми забезпечення якості освіти.

2.4. Сутність студентоцентризму полягає у створенні моделі розвитку освіти, за якої здобувач освіти з об'єкта перетворюється на суб'єкт освітньої діяльності, тобто на активного учасника освітнього процесу.

2.5. Така концепція досягається участю здобувачів освіти у внутрішньому забезпеченні якості фахової передвищої освіти у Коледжі, яке чітко регулюється п.5, п.6 ст 41 Закону України «Про фахову передвищу освіту» та Положенням про студентське самоврядування в КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж», а саме:

- 1) участі в управлінні закладом фахової передвищої освіти ;
- 2) участі в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, призначення стипендій, організації дозвілля, оздоровлення, побуту та харчування;
- 3) проведенні організаційних, просвітницьких, дослідницьких, спортивних, оздоровчих, культурно-мистецьких та інших заходів;
- 4) участі у заходах (процесах) щодо забезпечення якості фахової передвищої освіти;
- 5) захисті права та інтересів здобувачів фахової передвищої освіти;
- 6) делегації своїх представників до робочих та дорадчо-консультативних органів;
- 7) ухваленні актів, що регламентують їх організацію та діяльність;
- 8) участі у вирішенні питань забезпечення належних побутових умов проживання здобувачів у гуртожитках та організації харчування;
- 9) розпорядженні коштами органу студентського самоврядування та наданим їм майном відповідно до законодавства; при формуванні кошторису (фінансового плану) закладу фахової передвищої освіти, наданні обов'язкових до розгляду пропозиції щодо розвитку його матеріальної бази, у тому числі з питань, що стосуються навчання, побуту та відпочинку студентів;
- 10) внесенні пропозиції щодо змісту освітньо-професійних програм;
- 11) праві оголошувати акції протесту;
- 12) праві об'єднуватися у регіональні та всеукраїнські організації, діяльність яких не має політичного або релігійного спрямування;

2.6. Коледж повністю реалізовує концепцію студентоцентризму, яка передбачає:

- поважати і враховувати різноманітність здобувачів освіти та їх потреби, уможливаючи гнучкі навчальні траєкторії;

- враховувати та використовувати різні способи надання освітніх послуг;
- регулярно оцінювати та коригувати способи надання освітніх послуг і педагогічні методи;
- заохочувати відчуття автономності здобувача освіти, водночас забезпечуючи йому відповідний супровід і підтримку з боку викладача;
- сприяти взаємній повазі у стосунках «здобувач освіти - викладач»;

2.7. Відповідно до стандартів і рекомендацій із забезпечення якості в Європейському просторі фахової передвищої освіти щодо прогресу здобувачів освіти та їх майбутніх кар'єр, процедури забезпечення якості для оцінювання передбачають:

- проведення тестування та екзаменів, отримуючи підтримку для розвитку власних навичок у сфері фахової компетентності;
- критерії та методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь.

3. Контроль об'єктивності знань здобувачів освіти

3.1. Система оцінювання знань стимулює здобувача освіти до систематичної роботи з вивчення навчальної дисципліни, тому що передбачає оцінювання активності та систематичної роботи на заняттях. Крім того, відсутність бажаної активності здобувача освіти під час семінарських чи практичних занять не завжди свідчить про відсутність знань з предмета.

Певна пасивність на практичних заняттях може бути зумовлена особливостями мислення, реакції, іншими особливостями здобувача освіти.

3.2. Оцінювання поточної роботи здобувача освіти з вивчення освітнього компонента не повинно радикально впливати на підсумкову оцінку знань з дисципліни. Існує велика імовірність необ'єктивності. Здобувач освіти, який не проявив великої активності під час семінарських занять, може показати гарні знання на екзамені, але не може отримати високої оцінки з дисципліни, яка відповідає фактично досягнутому рівню знань. Тому семінарські заняття мають бути підставою для допуску здобувача освіти для підсумкового контролю знань. Поліпшення якості підготовки може бути забезпечення не тільки вдосконалення методів навчання, але й зворотнім зв'язком, який реалізується через навчальну, творчу та практичну діяльність здобувачів освіти. Контроль цієї діяльності, тобто контроль якості результатів навчання – один з важливих чинників процесу пізнання. До основних методів контролю знань, можна віднести письмову, усну, практичну та тестову перевірку.

4. Оцінювання у студентоцентрованій моделі

4.1. Оцінювання як складова системи забезпечення якості має на меті:

- підтримку здобувача освіти у забезпеченні можливості досягнення бажаних результатів навчання;
- кількісну оцінку ступеня досягнення здобувачем освіти бажаних результатів

навчання;

- розвиток у здобувачів освіти уміння самооцінювання – для забезпечення їх ефективного подальшого навчання.

4.2. У загальнішій класифікації оцінювання поділяють на:

- *формативне* – («оцінювання, що формує») – має на меті дати можливість особі, що навчається, відстежувати свій прогрес у навчанні і виявити напрями його подальшого вдосконалення. Формативне оцінювання є реалізацією обов'язкової умови процедур забезпечення якості – зворотного зв'язку у процесі навчання. Саме наявність останнього спрямовані процедури опитування здобувачів освіти;

- *сумативне* – оцінювання ступеня досягнення здобувачем фахової передвищої освіти бажаних результатів навчання в рамках навчальної дисципліни, модуля чи освітньої програми в цілому.

4.3. Оцінювання є найефективнішим, якщо:

- використовується для виявлення того, що є найпродуктивнішим для здобувачів освіти у процесі навчання;

- зворотний зв'язок використовується, щоб поліпшити навчання здобувачів освіти;

- здобувачі освіти та викладачі стали відповідальними партнерами в навчанні та оцінюванні;

- здобувачі освіти введені у практику фахової передвищої освіти через оцінювання;

- оцінювання знаходиться в центрі розроблення програми;

- оцінювання дає всеосяжне і достовірне уявлення про досягнення осіб, що навчаються.

4.4. Студентоцентрована модель формується на перетині трьох ключових процедур освітнього процесу:

- функціонування ефективного освітнього оточення (доступ до навчальних ресурсів);

- взаємодії викладачів і здобувачів освіти;

- залучення здобувачів освіти у процеси моніторингу освітніх програм і в процедури удосконалення системи оцінювання.

5. Мотивація навчання здобувачів освіти як елемент забезпечення якості освіти

5.1. Визначальним компонентом організації навчальної діяльності є мотивація. Вона завжди є внутрішньою характеристикою особистості здобувача освіти як суб'єкта цієї діяльності. Найефективнішим внутрішнім стимулом є прагнення до пізнання нового, що ґрунтуються винятково на інтересі до предмета пізнання. Здобувачу освіти необхідно пояснити, яким чином отримані знання він використає у майбутньому. З метою мотивації

здобувачів освіти під час навчання у Коледжі доцільним є використання отриманих знань у практичній їх діяльності.

5.2. Перше завдання із заохочення здобувача освіти до активного вибору в навчанні, полягає у:

- збільшенні інформації фахового характеру, комунікації, та зацікавленості в активному навчанні;
- орієнтуванні щодо особливостей навчання в коледжі (зміст, методи, умови, заходи, побудова програми, вибір у навчанні, соціалізація і фахова підтримка);
- поєднанні можливостей навчання (курси, навчальні заходи).

5.3. Друге завдання, підтримка цілісності навчання, полягає у:

- реалізації фахових і загальноосвітніх цілей, шляхом розширення та поглиблення знань у навчанні;
- навчання в парах, опанування науки, що спонукає до дослідження.

Увага акцентується на перевірці узгодженості цілей і результатів навчання, пропорційності та форматах екзаменів, стандартах підготовки, поясненні вимог до виконання робіт здобувачів освіти.

5.4. Третє завдання щодо забезпечення виконання вимог веде до:

- унормування кредитів (визначення часу відвідування занять, самостійного вивчення тощо) та оцінки здобувача освіти;
- перевірки відповідності змісту навчання;
- узгодженості організації навчання та проведення екзаменів.

5.5. Четвертим завданням є втілення можливостей індивідуального вирішення питань щодо застосування і поглиблення знань під час навчання.

6. Позааудиторна робота як прояв студентоцентризму в системі забезпечення якості викладання дисципліни

6.1. Позааудиторна робота – важлива складова освітнього процесу, значення якої помітно зростає з урахуванням низки факторів. Серед таких є зменшення протягом останніх років кількості годин, що визначають обсяг кредитного навантаження при збільшенні загального обсягу матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення здобувачів освіти та зростання ролі виховного процесу при викладанні фахових дисциплін, зростання ролі виховного процесу при викладанні фахових дисциплін.

6.2. Позааудиторна робота може передбачати різні форми своєї реалізації:

- безпосередня допомога здобувачам освіти щодо оволодіння навчальним матеріалом через індивідуально-консультаційну роботу, що включає ліквідацію академічної заборгованості, підготовку до роботи в малих групах, проведення диспутів, міні-конференцій тощо. Зазначені форми роботи безпосередньо орієнтовані на окремих особистостей, а тому є реальним

проявом студентоцентризму як підходу до освітнього процесу, що має свої позитивні традиції.

7. Соціальний вимір якості освіти

7.1. Створення належних соціально-економічних умов навчання та проживання здобувачів освіти включає:

- забезпечення доступності навчання, у тому числі і для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (матеріально-технічне забезпечення);
- забезпечення житлом і належними побутовими умовами проживання ;
- створення читальних залів у гуртожитках для підготовки здобувачів освіти до занять у зручній для них час;
- надання безкоштовних послуг із юридичних, соціальних, фінансових та освітніх питань;
- фінансову підтримку здобувачів освіти, які потребують допомоги, у формі соціальних стипендій.

7.2. Окрім вказаних напрямів соціальний вимір якості освіти включає дотримання морально-етичних принципів навчання (у першу чергу, боротьба зі списуванням, плагіатом) та викладання (у дусі національно-патріотичного виховання молоді).

8. Модернізація інструментарію студентоцентрованого навчання

8.1. Підготовка фахівців у Коледжі базується на двох парадигмах навчання, які притаманні сучасному ринку, а саме: навчання, спрямоване на викладача (орієнтація на вхід) та навчання, спрямоване на здобувача освіти (орієнтація на вихід). Із цих двох парадигм актуальнішим за вимогами ринку праці є навчання, яке орієнтоване на підготовку моделі компетентнісного фахівця (орієнтація на вихід), тобто студентоцентроване навчання.

8.2. Забезпечення модернізації освітнього процесу здійснюється за різними напрямами, але головним є те, що в центрі всього освітнього процесу знаходиться здобувач освіти, на якого спрямовані різні інституційні та технічні інструменти. До інституційних інструментів слід віднести вплив викладача, роботодавців, випускників, професійних організацій, студентських рад тощо.

8.3. В основу студентоцентрованого навчання покладено ідею максимального забезпечення здобувачів освіти шансів отримати перше місце роботи на ринку праці, підвищення їхньої «вартості» у роботодавців (придатності до працевлаштування) за рахунок добутих протягом навчання компетенцій.

8.4. Серед виділених напрямів модернізації студентоцентрованого навчання важливу роль відіграє інтеграція технологій у навчальні аудиторії. Потужним інструментом освітнього процесу є використання новітніх технологій, які дозволяють здійснити візуалізацію навчального матеріалу,

забезпечити проведення змішаного навчання, впровадити інтерактивні завдання, підтримувати спілкування у мережевих спільнотах. Саме побудова інтерактивних інфографіків, динамічних презентацій, тестове онлайн опитування суттєво розширюють можливості освітнього процесу як з боку викладача, так і з боку здобувача освіти.

9. Роль самостійної роботи здобувача ФПО в розвитку студентоцентризму

9.1 У сучасному динамічному суспільстві потрібні люди ініціативні і самостійні, які легко адаптуються до нових умов. Тому одним з головних завдань фахової вищої освіти є формування творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку та креативної діяльності. Необхідно перевести здобувача освіти з пасивного споживача знань в активного їх творця, здатного критично мислити, планувати свої самостійні дії, вміти виявляти ініціативу, сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність, а також успішно знаходити вихід з невизначених нестандартних ситуацій.

9.2 Студентство є соціально-професійною групою, яка об'єднує студентську молодь закладів освіти України і потенційно являє собою один із найголовніших рушіїв розвитку новітньої української державності.

9.3 Традиційна система навчання заснована на передачі досвіду від викладача до здобувача освіти, де основна діяльність здобувача полягає у вирішенні теоретичних і практичних завдань, з чітким формулюванням і готовим набором дій. Самостійна ж робота передбачає розвиток внутрішньої і зовнішньої самоорганізації майбутнього фахівця, його здатність вибудувати індивідуальну освітню траєкторію навчання, а також формувати здатності до саморозвитку і творчого застосування отриманих знань.

**Заступник директора з навчальної роботи
Завідувачі відділень**

**Лариса СИМОНЕНКО
Анна БАРАНОВА
Лілія ЗАЙЦЕВА**

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання

Педагогічної ради коледжу

28.08.2025 № 1